КАТЕДРАТА ПО СЛАВИСТИКА КЪМ ФИЛОЛОГИЧЕСКИЯ ФАКУЛТЕТ НА ЮЗУ „НЕОФИТ РИЛСКИ“ В БЛАГОЕВГРАД Е СЪВСЕМ НОВА – ОСНОВАНА БЕ ПРЕЗ МАРТ 2011 ГОДИНА И ОБЕДИНЯВА ПРЕПОДАВАТЕЛИТЕ ПО ЧЕШКИ, РУСКИ, СРЪБСКИ И ХЪРВАТСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА. СПЕЦИАЛНОСТТА „СЛАВЯНСКА ФИЛОЛОГИЯ“ И НЕЙНИЯТ БОХЕМИСТИЧЕН ПРОФИЛ ОБАЧЕ ИМАТ МАЛКО ПО-ДЪЛГА, ПОЧТИ ДВАДЕСЕТГОДИШНА ИСТОРИЯ.

Славистиката в ЮЗУ „Неофит Рилски“

Създадена през 1994 година по инициатива на Катедрата по български език, специалността следва традициите на славистичното университетско образование у нас, като предлага равнопоставено изучаване на бохемистичните и българистичните дисциплини на фона на широко застъпена общославистична подготовка. Десет години по-късно (през 2004) към специалността е разкрит още един профил – сръбска и хърватска филология.

Екипът от преподаватели, който стартира и до днес осигурява обучението по чешка филология в ЮЗУ „Неофит Рилски“, обединява бохемисти от различни поколения, възпитаници на СУ „Св. Климент Охридски“ и ПУ „Паисий Хилендарски“. Сред тях са научните сътрудници от Българската Академия на науките Виолета Милева (Институт за български език) и доц. Владимир Пенчев (Институт за фолклор, днес Институт за етнология и фолклористика с Етнографски музей), Маринела Младенова (тогава член на Катедрата по български език към Филологическия факултет, а днес доцент по сравнително славянско езикознание и ръководител на Катедрата по славистика), както и пишещата тези редове. Малко по-късно към тях се присъединяват д-р Христина Дейкова (Секция за българска етимология към Института за български език на БАН), утвърдената преводачка и специалист по чешка литература доц. Анжелина Пенчева и абсолвентката от първия випуск на благоевградската бохемистика Миглена Михайлова-Паланска. Неотдавна част от този екип станаха още две наши абсолвентки – Румяна Гълъбова и Дияна Пенчева, които в момента подготвят дисертационните си трудове.

През изминалите години работата на екипа от редовни и хонорувани преподаватели, ангажирани с бохемистичния профил на специалността „Славянска филология“, бе съсредоточена най-вече върху организационното му укрепване, което, разбира се, би било трудно осъществимо без приноса на колегите от Филологическия факултет, осигуряващи българистичната част от подготовката на студентите слависти. За съжаление, трудностите, съпътстващи подобно начинание, както и малкият състав на екипа, не позволиха организирането на по-мащабни научни прояви. Изключение бе голямата юбилейна конференция, организирана през 2004 г. във връзка с десетгодишнината от създаването на специалността, в която взеха участие над 50 изявени български и чуждестранни слависти. Две години по-късно, през есента на 2006, по инициатива на благоевградските бохемисти и сдружение „Бохемия клуб“, Филологическият факултет на Югозападния факултет бе домакин на първата междууниверситетска среща на студенти, докторанти и преподаватели от трите български университетски бохемистични средища. Благодарение на готовността на колегите от Пловдивския и Софийския университет да организират подобни срещи, през 2008 и 2010 година се оформи една традиция, която няма да прекъсне и през насто-

ящата 2012 година, когато домакини отново ще бъдат благоевградските бохемисти. През 2012 година предстои и още една проява, подготвяна от Катедрата по славистика – научната конференция на тема: „Славистиката в глобалния свят – предизвикателства и перспективи“.

В началния период на утвърждаването си, благоевградската бохемистика получи безусловната подкрепа на много колеги от СУ „Св. Климент Охридски“, ПУ „Паисий Хилендарски“ и БАН, сред които покойният проф. Иван Павлов, проф. Панайот Карагьозов, доц. Христина Балабанова, д-р Добромир Григоров, д-р Светлана Василева, д-р Славея Димитрова, д-р Радослава Станкова, Елена Дараданова, които водеха лекционните курсове и семинарите по славянски литератури и чешка литература. В преподаването на чешки език за различни периоди от време се включваха д-р Маргарита Симеонова, Евелина Йоцова, Ева Коваржова, Станислава Пенчева, Стилян Стойчев. Гост-лектори по различни поводи нееднократно са били също доц. Янко Бъчваров и доц. Маргарита Младенова, на чието щедро колегиално съдействие по редица научноизследователски и делови въпроси благоевградската бохемистика се радва и до днес.

За популяризирането на специалността „Славянска филология“ и нейния бохемистичен профил в немалка степен допринесе и сътрудничеството с Чешкия център в София, благодарение на което в Благоевград бяха организирани редица културни прояви (изложби, концерти, премиера на книги) и гостувания на известни представители на чешкия обществен и научен живот. Специално следва да се отбележи и жестът на проф. Хана Гладкова, чието предложение за книгообмен между Философския факултет на Карловия университет и Филологическия факултет на Югозападния университет, постави през деветдесетте години началото на бохемистичната секция към нашата Чуждоезикова библиотека, която по-късно бе обогатена и с дарението, направено от известната българска славистка Мария Деянова.

„Славянска филология“ е една от малките специалности в Югозападния университет, през годините приемът варира между 15 и 30 студенти. Днес, в двата профила на специалността се обучават общо около 70 студенти. Студентите, които съзнателно избират бохемистиката като своя специалност, не са много. Повечето се насочват към нея по-скоро случайно и не след дълго някои от тях я напускат, но онези, които успяват да преодолеят първоначалния сблъсък с трудностите на чешкия език, имат възможност да преживеят пет наистина нелеки, но вълнуващи студентски години.

доц. Анжелина Пенчева и студентки от пети курс на специалността „Славянска филология“

Катерина Похлупкова на стаж в Прага

Традиционният за българската бохемистика общностен дух, строгостта и добронамереното отношение на преподавателския екип подтикват повечето от студентите да оставят на втори план многобройните изкушения на студентския живот (които Благоевград предлага наистина в изобилие) и да приемат предизвикателствата на безкрайно интересното пътуване към света на чешкия език, литература и култура. Немалка заслуга в това отношение имат възможностите за обучение в чешки университети, които предлагат програмите за обмен на Министерството на образованието, младежта и науката, както и договорните отношения на Филологическия факултет с Философските факултети на Карловия университет в Прага, Масариковия университет в Бърно и Западночешкия университет в Пилзен, осъществявани в рамките на програмите CEEPUS и ERASMUS.

В последно време, желанието на бъдещите бохемисти да съчетаят забавление и учение намери израз в неколкократно организираните съвместно със студентите, изучаващи сръбска и хърватска филология, „Вечери на славистиката“.

Що се отнася до професионалното бъдеще на бохемистите, завършили Югозападния университет, възможностите, тясно свързани с натрупаните по време на следването знания, за съжаление, не са много, затова повечето от нашите абсолвенти се реализират извън рамките на образованието и науката и някои от тях имат успешна кариера в различни бизнес сфери.

Съвсем скоро, през 2014, специалността „Славянска филология“ в Югозападния университет „Неофит Рилски“ и нейният бохемистичен профил ще отбележат двадесетгодишния си юбилей. За този недълъг период от време бяха положени много усилия тя да намери своето място както сред останалите специалности в рамките на Филологическия факултет, така и в рамките на българската университетска славистика. За това, че тези усилия не са били напразни, свидетелства, от една страна, обособяването на Катедрата по славистика, а от друга – успешната акредитация в рамките на филологическото направление през 2008 г. както и получената неотдавна акредитация на програмите за обучение на докторанти по славянски литератури и славянски езици. ■